

Lastna pridelava krmila se še kako izplača!

Mleko in meso!

TEŽAVE OB PRIDELAVI HRANE SPET V OSPREDJU

Kmet mora trdo poprijeti, pa se kmetija splača

Kmetje v zadnjem času dostikrat opozarjajo na težaven položaj v katerem so, kot pridelovalci in s tem ne le kmetijstvo kot celota temveč tudi oskrba trga. Uvozne omejitve, ki prizadevajo kmete pri gnojilih in krmilih, pa nesorazmerna med odkupnimi cenami in cenami surovin, ki jih morajo kmetje kupovat, potem so tu še izredno povečani stroški za energijo, kar občutijo kmetovalci pri traktorjih in različnih strojih na nafto in elektriko... Vse to kmete zaskrbljuje in nekaj zadnjih težavnih situacij v katerih je manjkalo mesa in še prej mleka opozarja na to, da je treba prislusniti težavam o katerih govorijo kmetje.

Kako ocenjujejo kmetje, ki so znani kot dobri kooperanti in uspešni napredni kmetovalci, sedanjí trenutek našega kmetijstva in položaj v katerem se nahajamo.

Ne trdim, da se kmetija ne splača!

IVAN KOZINA iz Vnanjih goric pravi: »Umetnih gnojil že lani ni bilo kaj prida in tudi letos slabo kaže. To vemo vsi in tisti, ki nima domačega gnojila bo tenko piskal. Brez gnojil njiva ne obrodi. Marsikdo bo porekel, da so njive rodile prej, ko ni bilo gnojil. Res je, vendar so tedaj pridelali na njivah precej manj in bile so druge sorte pridelkov. Sedanje vrste, ki so umetno vzgojene dajejo več in so boljše so pa tudi bolj občutljive, zahtevajo ne-le več nege temveč tudi boljše zemljo in predvsem ogromno gnojil. Nove sorte, ki dajejo več, tudi bolj izčrpajo zemljo in zato je treba več gnojiti. Pridelki je večji, toda treba je tudi več dati. To ne smemo pozabiti!

Jaz bom pomanjkanje umetnih gnojil prenesel, saj imam hlevski gnoj. Kdor tega nima, pa mu gorje! To sili vsakogar, da ima nekaj živine in se potem le težko specializira. Pri moji kmetiji se to ujema, ker sem se usmeril na živino vendar ne moremo vsi gojiti le živine in kdor je nima, pa nima umetnih krmil, ne more pričakovati dobrega pridelka.

Poseben problem so krmila, ki so predraga. Mleko je cenejše kot krmilo. Za liter mleka dobim 6 dinarjev, za kilogram krmila pa moram odšteti prav tako 6 dinarjev. Vsak pa ve, da kilogram krmila ne da liter mleka, temveč manj. Kje je potem še vse ostalo? Ta računica se žal ne izide. Mi kupujemo krmila le še zato, ker izboljšujejo toliščo, sicer pa krmimo živino s silažo in senom. Krmil dajemo zraven le nekaj, saj se nam sicer ne bi pokrili stroški tudi, če ne računamo lastnega dela. Pričakujemo težave tudi s krmili. Če ne bo gnojil, tudi krmil ne bo.»

Kakšna kmetija pa se sploh splača?

»Ne trdim, da se kmetija ne splača, trdim pa, da se razmere slabšajo in da se lahko zgodi, da se ne bo splačala, pa če bo kmet še tako trdo delal. Kaj bo sledilo, vemo vsi, tudi jesti moramo vsi«, poudarja Ivan Kozina. »Imam pet hektarov svoje zemlje in še dvakrat toliko v naje-

mu. Zemljo sploh ni problem dobiti v najem in to za zelo majhne denarje, ker je skoraj nihče več noče obdelovati. Tudi to na nekaj opozarja, kajne? To zemljo obdelamo, ker vsi krepko poprimemo. V takšnem primeru se kmetija še splača in sin bo na zemlji ostal. Seveda, če položaj ne bo slabši. Pri sinu imam sploh to srečo, da je po poklicu orodjar in da sam popravi vse stroje. To je pri današnjih cenah popravi in pri naši kmetiji, ki je povsem mehanizirana, veliko. Sin hodi sedaj sicer še v službo, vendar je pripravljen ostati na zemlji. Če primerjam nje-

Ivan Kozina

govo plačo z dohodkom moje žene in mene, je tako: on »vzredi« bika v treh mesecih, midva z ženo pa v dveh letih. Takšno je razmerje med dohodki!

Ne navijam za višje cene!

Pri tem ne navijam za višje cene kmetijskih pridelkov. Jasno mi je, da, če bo za delavca slabo, bo tudi za kmeta, ker ne bo imel kdo kupovati hrano. To mora vedeti vsak! Zato mislim, da ni rešitev v zviševanju cen kmetijskim pridelkom, temveč v razbremenjevanju kmetov in normalnih cenah kmetijskih pridelkov, torej takšnih cenah, ki jih bo delavec zmogel in bodo sprejemljive za kmeta. To pomeni, da bi se morala država odpovedati dobičkom in davkom pri kmetijski proizvodnji in to na vseh področjih do te mere, da bi bile možne normalne cene pridelkov na trgu in rentabilna proizvodnja pri kmetu. Kaj vse imam v mislih? Neobdavčeno gorivo za traktorje, neobdavčena in neocarinjena krmila in gnojila, in še vrsto takšnih stvari. Potem bo lahko kmetijska proizvodnja cenejša in se bo »splacala« kmetu kljub nizkim tržnim cenam.

Posojila se obrestujejo!

Kmetijo imate povsem mehanizirano od tekočega traku pri živini do vseh mogočih naprav?

»Res je! Posojila, ki smo jih dobili v preteklosti, so nam veliko pomagala. Takšna usmeritev je bila pozitivna in smo si kmetje z njo temeljito opomogli. Na tej osnovi smo lahko zasnovali sodobno kmetijstvo. Pri nas vzredimo letno dva bika in s tem poravnamo dolgove. Mislim, da bi morali s takšno usmeritvijo nadaljevati! Seveda ne smemo početi neumnosti kot na primer tudi na barju. Pogozdovani so zemljo, ki je bila za obdelavo dobra. Na barju se otepamo tudi s hudo nadlogo, za katero bi morali poiskati s strokovnjaki protisredstvo, s preslico. Ta je odlično hranilo za konje in za steljo, medtem ko za prehrano goveda ni uporabna. Trdovratna je in grozi, da se bo zelo razširila.«

Kakšen je položaj z mesom?

»Meso se kmetu še vedno splača. Kdor trdi nasprotno, slabo računa ali pa nima nič svojega. Od izgube jaz namreč ne živim in vzrejam živino. Seveda pa kmet nikakor ne sme računati svojega dela in ne sme vzrejati živine s kupljeno krmo ali krmili. V tem slučaju je računice konec. Čim kupiš krmila za živino, je meso čista izguba. Dokler pa ni pri krmi več kot deset odstotkov kupljenega, se dà shajati. Načelo kmeta pri vzreji živine mora biti, da čim manj kupi in da čim bolj pita živino s lastno krmo, torej lastnim pridelkom. Potem je dobiček in pri meni je, ker se tako ravnam. Če se bo meso preveč podražilo, kako ga bo kupoval delavec? Mislim, da bi morali cene mesu obdržati na takšni ravni, da ga bo lahko kupoval vsak in ne le tisti z visokimi plačami. Naša proizvodnja mora biti poceni. Poceni pa ne moremo biti, ko porabimo letno 2000 litrov goriva za stroje in je v tem gorivu kot sem bral v časopisu ogromno davka. In čim dražje so stvari, ki jih je treba kupovati, tem težje bo živel mali kmet. Nisem za drobljenje zemlje vendar mora tudi mali kmet živeti. Ta pa sedaj bolj trpi, ker ima manjšo proizvodnjo. Če pa bo mali kmet prenehal pridelovati ali pa bo prideloval le zase, bo založenost trga spet zašepala. Na to tudi ne smemo pozabiti. Manjše obremenitve kmetov, pa bo volk sit in koza cela, svetuje Ivan Kozina.

Položaj kmeta ni obetaven!

MARIJA PRISTAVC skupaj z možem Srečkom gospodarja na sodobni kmetiji v Podpeči. »Kaj čem govorit o kmetu in našem položaju saj vse skupaj nič ne pomaga. Vem le to, da kmalu ne bo več nobenega kmeta, če bo položaj še naprej takšen kot je. Se ne splača in ne splača in to lahko ponavljam ničkolikokrat. Sosedje mi kažejo sodobno kmetijo in hišo in hlev itd. Imamo vse, to je res, vendar to ni rezultat dela na kmetiji. Mož je prej delal izven kmetije in sedaj dela še druga opravila. Tam zasluži denar prelija na kmetijo. To, kar je narejeno ni zaslužno s kmetijstvom. To je prelivanje denarja iz drugih dejavnosti, ki so vse po vrsti donosnejše, v kmetijstvo. Saj je prav, da se to

vrača kmetijstvu vendar bi to morali urediti le širše! Mož sedaj vozi nekajkrat tedensko s tovornjakom po Jugoslaviji in tako zasluži denar vlaga v kmetijo. Marsikdo kaže sodobno urejene kmetije ne pove, pa da je prej 10 let ali več garal v Nemčiji in tam zasluži denar nato vtaknil v kmetijo. Sedaj vsak vidi kmetijo in misli, da je zaslužno s kmetijstvom.«

Kakšna pa je potem prihodnost vaše kmetije če ste tako črnogledi?

»Nikakršna! Z možem bova delala dokler bova mogla potem pa bo opustela. Poglejte sosedovo kmetijo in gospodarska poslopja. Vse krasno sodobno in novo. Nobeden od otrok ni hotel ostati na kmetiji in raje delajo v tovarni. Starša pa dela doma več ne zmoreta. Vse bo ostalo neizkoriščeno. Isto preti naši kmetiji. Tri otroke imava in nobeden od njih noče niti slišati o kmetiji. Za hčer sva vedela, da ne bo ostala, na sina sva pa računala. Pa ne bo nič! Ko je prišel od vojakov nam je jasno povedal, da o kmetiji ni govora in si je poiskal drug posel. Doma se tudi pritakniti noče kmetijskega dela, da si ne bi tolmačili to kot tih pristanek za ostajanje na kmetiji. Priden fant vendar s kmetijo noče imeti posla. Precej je kriva tudi miselnost in pogledi sosedov, ki niso kmetje. Vseposod sliši kot posvoko: kmet in zbadljivke in zmerjanje itd. Zakaj bi se kdo izpostavljal temu!

Kako ste uspeli zasnovati sodobno kmetijo?

»S posojili si je mogoče kupiti marsikaj, vendar pomenijo ta posojila potem tudi hudo breme. Tu je bil še denar iz zasluška moža in imamo kar imamo. Da bi živeli le od kmetijstva pa kljub veliki kmetiji in kljub temu, da jemljemo zemljo v najem ni mogoče misliti. Saj že to pove veliko, da je mogoče dobiti zemlje v najem kolikor hočeš, ker je ljudje nočejo obdelovati!

Predraga krmila in gnojila!

Moka ki jo kupiš v trgovini je cenejša kot tista, ki jo lahko pridelal kmet, ker je vse drago. Krmila in gnojila so draga in se jih ne splača kupovati.

Sedaj je slabše tudi s posojili. Banke dajo posojila za en stroj le enkrat. To je nerazumljivo saj se spomnim našega prvega traktorja, ki je bil ogromno v popravilu in smo ga morali prodati. Drugi ni bil nič boljši in šele potem ko smo kupili tretjega je takšen, da z njim nimamo težav. Posojilo za stroj pa lahko dobiš le enkrat.«

In cene kmetijskih pridelkov?

»Za tistega, ki kupuje v trgovini so visoke vendar, naj verjame delavec v mestu, da tistega denarja ne dobi kmet. Kmet dobi kot odkupno ceno za meso ali za kaj drugega mogoče eno tretjino ali pa še manj. Vso razliko spravi v žep in to je dve tretjini cene tisti, ki ne naredi nič ali pa zelo malo. Za nas je odkupna cena nizka, v trgovini pa visoka. Po sedanjih odkupnih cenah je vprašanje, če se splača še pridelovati karkoli, če ne greš v lastno izgubo. Mislim, da bi moral dobiti več kmet in manj posrednik,« meni Marija Pristavc.